

ЗАТВЕРДЖЕНО

рішення 60 сесії Коростенської міської ради

VIII скликання від 11.06.2026р.

№ _____

ПРОГРАМА**охорони довкілля та забезпечення екологічної безпеки
Коростенської міської територіальної громади на 2027-2031 роки****1.Паспорт програми**

1.	Ініціатор розроблення Програми	Виконавчий комітет Коростенської міської ради.
2.	Дата, номер і назва розпорядчого документа органу виконавчої влади, що є підставою для розроблення Програми	Розпорядження міського голови від 10.02.2026 року № 73 «Про розробку Програми охорони довкілля та забезпечення екологічної безпеки Коростенської міської територіальної громади на 2027-2031 роки».
3.	Розробник Програми	Відділ з питань цивільного захисту виконавчого комітету Коростенської міської ради.
4.	Відповідальний виконавець Програми	Відділ з питань цивільного захисту виконавчого комітету Коростенської міської ради.
5.	Виконавці Програми	Структурні підрозділи виконавчого комітету міської ради, старости громади, установи, організації, підприємства Коростенської міської територіальної громади.
6.	Термін реалізації Програми	2027 – 2031 роки.
7.	Перелік бюджетів, які беруть участь у виконанні Програми	Бюджет Коростенської міської територіальної громади, за видатками Фонду охорони навколишнього природного середовища та інші кошти не заборонені чинним законодавством.
8.	Загальний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для реалізації Програми в 2027 – 2031 роках, усього, тис. грн.:	В межах бюджетних призначень на відповідний період.

2. Визначення проблеми, на розв'язання якої спрямована Програма

В сучасних умовах навколишнє природне середовище зазнає значного антропогенного навантаження, що проявляється у забрудненні атмосферного повітря, водних ресурсів, накопиченні відходів, а також деградації природних екосистем. Вплив глобальних кліматичних змін, зокрема підвищення температури, збільшення кількості екстремальних погодних явищ, посилює негативні тенденції та створює додаткові ризики для довкілля і населення.

На території Коростенської міської територіальної громади наявні екологічні проблеми, зокрема:

- забруднення атмосферного повітря внаслідок діяльності підприємств та транспорту;
- погіршення якості водних ресурсів, у тому числі нецентралізованих джерел водопостачання;
- накопичення побутових та інших відходів;
- недостатній рівень розвитку системи поводження з відходами;
- ризики виникнення надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру;
- недостатній рівень екологічної обізнаності населення.

Вказані проблеми мають системний характер та потребують комплексного підходу до їх вирішення, що включає реалізацію природоохоронних заходів, удосконалення системи управління у сфері довкілля, впровадження сучасних екологічних практик та підвищення рівня екологічної свідомості населення.

Розв'язання зазначених проблем неможливе без розроблення та реалізації місцевої цільової програми, що передбачає координацію дій органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій та громадськості, а також фінансування за рахунок коштів бюджету територіальної громади та інших джерел.

Вплив екологічних факторів, зокрема забруднення атмосферного повітря та водних ресурсів, має суттєві наслідки для здоров'я населення, включаючи репродуктивне здоров'я та загальний стан організму. При цьому такі впливи мають гендерну специфіку, оскільки жінки, чоловіки, діти та люди похилого віку по-різному реагують на екологічні ризики та мають різний рівень вразливості.

Програма спрямована на реалізацію державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, підтримання природного середовища на належному рівні та відповідно до вимог:

1. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997 №280/97-ВР (зі змінами).

2. Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» від 25.06.1991 № 1264-ХІІ (зі змінами).

2. Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку видів діяльності, що належать до природоохоронних заходів» від 17 вересня 1996 року № 1147 (із змінами).

3. Конвенція про права осіб з інвалідністю.

4. Конституція України.

5. Рамкова конвенція про захист національних меншин.

6. Інших нормативно-правових актів у сфері забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, недискримінації та соціального захисту населення.

Програма може доповнюватися, змінюватися відповідно до порядку, встановленого чинним законодавством України.

Загальна характеристика Коростенської міської територіальної громади

1. Адміністративно-територіальна характеристика

Коростенська міська територіальна громада утворена 24 жовтня 2020 року. Адміністративним центром громади є місто Коростень. Громада межує з наступними територіальними громадами:

- **Захід:** Лугинська ТГ
- **Північ:** Овруцька ТГ, Народицька ТГ
- **Південь:** Ушомирська ТГ
- **Схід:** Чоповицька ТГ

Площа громади: 807,3 км²

Кількість населених пунктів: 44 (1 місто та 43 сільських населених пункти)

Загальна чисельність населення: 64,8 тис. осіб

Висновок: Коростенська МТГ є територіально великою громадою з переважно міським населенням, що забезпечує адміністративну централізацію у місті Коростень та зручне сполучення із сусідніми громадами.

2. Характеристика населення

- **Міське населення:** 56,2 тис. осіб ($\approx 87\%$ від загальної кількості)
- **Сільське населення:** 8,6 тис. осіб ($\approx 13\%$)
- **Чоловіки:** 28,85 тис. осіб
- **Жінки:** 35,93 тис. осіб

Структура населення за віком:

- 0–14 років: 7,684 тис. осіб ($\approx 12\%$)
- 15–17 років: 2,345 тис. осіб ($\approx 4\%$)
- 17–64 років: 39,5 тис. осіб ($\approx 61\%$)
- Понад 64 роки: 14,8 тис. осіб ($\approx 23\%$)

Маломобільні групи населення: 0,4 тис. осіб

До маломобільних груп населення належать, зокрема, особи з інвалідністю, які потребують врахування їхніх потреб при плануванні заходів у сфері екологічної безпеки та доступу до екологічної інформації.

Висновок: Населення громади має старіючу структуру, з високою часткою дорослого та похилого населення. Переважання міського населення створює умови для більш концентрованого надання соціальних послуг у місті, тоді як сільські території можуть потребувати додаткових ресурсів для інфраструктури та соціальної підтримки.

3. Загальний висновок

Коростенська МТГ є **просторово великою та демографічно міською громадою** з чисельністю понад 64 тис. осіб. Переважає працездатне населення (61%), проте суттєва частка старшого віку (23%) потребує уваги у плануванні соціальних та медичних послуг.

Наведена характеристика Коростенської міської територіальної громади враховується при плануванні заходів Програми, зокрема для визначення пріоритетів у сфері охорони довкілля, адаптації до зміни клімату та забезпечення екологічної безпеки населення.

Структура та розташування громади створюють сприятливі умови для розвитку міської інфраструктури та координації з сусідніми територіями.

Для ефективного впровадження Програми необхідно враховувати потреби різних соціальних груп населення, зокрема жінок, чоловіків, дітей та осіб похилого віку, що дозволить підвищити ефективність природоохоронних заходів та забезпечити рівний доступ до екологічних послуг і інформації.

Особи з інвалідністю є однією з найбільш вразливих груп населення до впливу негативних факторів довкілля та надзвичайних ситуацій, що потребує врахування їхніх особливих потреб під час розроблення та реалізації природоохоронних заходів.

1. Запобігання та реагування на надзвичайні ситуації

Різні групи населення мають різний рівень вразливості до надзвичайних ситуацій. Зокрема, діти та люди похилого віку є більш чутливими до негативного впливу факторів довкілля, а жінки можуть мати підвищене навантаження у побутовій сфері під час кризових ситуацій. Врахування цих особливостей сприятиме підвищенню ефективності заходів реагування.

2. Охорона навколишнього природного середовища

2.1. Охорона атмосферного повітря

Забруднення повітря негативно впливає на здоров'я населення, особливо дітей та вразливих груп. Врахування особливостей впливу забруднювачів дозволяє підвищити ефективність заходів із його зменшення.

2.2. Охорона водних ресурсів

Якість води має важливе значення для всіх груп населення, особливо дітей та людей похилого віку, які є більш залежними від безпечного водопостачання.

2.3. Збереження біорізноманіття

Різні групи населення беруть участь у використанні природних ресурсів, тому важливо забезпечити їх раціональне використання та збереження природних екосистем.

2.4. Управління відходами

Формування культури поводження з відходами залежить від поведінки населення, зокрема домогосподарств, що потребує врахування соціальних особливостей та підвищення рівня екологічної свідомості.

3. Моніторинг довкілля

3.1. Інформація про стан довкілля повинна бути доступною для всіх груп населення через різні канали комунікації (електронні ресурси, засоби масової інформації, інформаційні матеріали).

3.2. Інформація про стан довкілля повинна бути доступною для всіх груп населення, у тому числі для осіб з інвалідністю, з урахуванням принципів безбар'єрності та доступності.

4. Екологічна освіта, інформування та популяризація

Гендерний підхід у поширенні екологічної інформації та пропаганди дозволяє зробити комунікацію ефективною, оскільки чоловіки, жінки, діти та літні люди сприймають інформацію через різні канали та мають різну мотивацію (використання соціальних мереж для дітей, професійних порталів для працюючих та традиційних ЗМІ для пенсіонерів).

Інформаційні матеріали повинні враховувати потреби осіб з інвалідністю, зокрема шляхом використання доступних форматів подання інформації.

5. Адаптація громади до зміни клімату: організаційні та просвітницькі заходи

Роз'яснювальна робота є фундаментом адаптації, оскільки зміна поведінки людей часто є ефективнішою та дешевшою за дорогі матеріально-технічні рішення.

Щоб вона була дієвою, інформація має бути адаптована під конкретні ролі та потреби мешканців.

3. Мета Програми

Мета Програми – проведення ефективної та цілеспрямованої організації і координації заходів щодо охорони навколишнього природного середовища, забезпечення екологічної безпеки, раціонального використання і відтворення природних ресурсів на перспективу.

Програма покликана визначити стратегічні напрямки для покращення екологічної ситуації довкілля та розробити підходи і механізми розв'язання екологічних проблем Коростенської міської територіальної громади.

Мета Програми також передбачає врахування гендерного підходу, забезпечення рівного доступу жінок і чоловіків, осіб з інвалідністю та представників національних меншин до екологічних послуг, інформації та безпечного довкілля.

4. Обґрунтування шляхів, завдань і засобів розв'язання проблеми, показників результативності

Для досягнення мети Програми передбачається виконати такі основні завдання:

- зниження рівня забруднення атмосферного повітря та забезпечення постійного контролю за його станом на території Коростенської міської територіальної громади;

- збереження та відновлення природного стану поверхневих водних об'єктів Коростенської міської територіальної громади;

- розвиток екологічно безпечного поводження з відходами;
- розширення площ зелених насаджень загального користування, збереження та поліпшення стану існуючих і створення нових у громаді;
- утримання (розвиток) природно-заповідного фонду, збереження біологічного та ландшафтного різноманіття;
- впровадження комплексних заходів з адаптації громади до зміни клімату;
- **забезпечення врахування гендерної специфіки, потреб осіб з інвалідністю та представників національних меншин при плануванні та реалізації природоохоронних заходів;**
- еколого-просвітницька діяльність.

Напрямки діяльності та заходи Програми наведені в додатку 1.

Основні напрями природоохоронної діяльності:

- I. Запобігання та реагування на надзвичайні ситуації з екологічними наслідками.
- II. Охорона навколишнього природного середовища:
 1. Охорона атмосферного повітря.
 2. Охорона та раціональне використання водних ресурсів.
 3. Охорона та раціональне використання природних рослинних ресурсів, ресурсів тваринного світу та збереження природно-заповідного фонду.
 4. Управління відходами.
- III. Моніторинг стану навколишнього природного середовища.
- IV. Екологічна освіта, інформування та просвітницька діяльність.
- V. Адаптація громади до зміни клімату: організаційні та просвітницькі заходи.

Показники результативності наведені у [додатку 2](#).

5. Очікувані результати виконання Програми

Виконання Програми дасть можливість забезпечити:

1. Реалізацію державної політики у сфері охорони навколишнього середовища.
2. Покращення екологічної ситуації на території Коростенської міської територіальної громади в основних напрямках:
 - поліпшення стану навколишнього природного середовища до рівня, безпечного для життєдіяльності населення;
 - мінімізація забруднення атмосферного повітря та поверхневих водних об'єктів;
 - поліпшення, збереження стану існуючих та створення нових зелених насаджень та озеленених територій громади;
 - підвищення рівня екологічної свідомості та інформування населення з питань охорони навколишнього природного середовища;

- підвищення рівня екологічної безпеки з урахуванням потреб різних соціальних груп населення, включаючи жінок, чоловіків, осіб з інвалідністю та представників національних меншин;
- зниження негативного впливу забруднення довкілля на здоров'я населення, зокрема репродуктивне здоров'я;
- забезпечення доступності екологічної інформації та послуг для осіб з інвалідністю.

6. Обсяги та джерела фінансування Програми

Основними джерелами фінансування Програми є кошти спеціального фонду (надходження від сплати екологічного податку за забруднення навколишнього природного середовища), кошти бюджету Коростенської міської територіальної громади (в межах фінансових можливостей бюджету), кошти державного та обласного бюджетів, кошти підприємств, установ та організацій, а також кошти міжнародної технічної допомоги, грантів і донорських організацій та інші джерела фінансування, не заборонені чинним законодавством України.

Обсяги та джерела фінансування Програми наведені у [Додатку 3](#).

7. Строки та етапи виконання Програми

Виконання заходів Програми планується здійснити протягом 2027-2031 років, у два етапи:

I етап - 2027- 2028 роки;

II етап - 2029 -2031 роки.

8. Координація та контроль за ходом виконання Програми

Контроль за виконанням заходів Програми покладено на постійну комісію з питань соціального захисту, охорони здоров'я та екології.

Відділ з питань цивільного захисту виконавчого комітету Коростенської міської ради здійснює координацію діяльності та узагальнює виконання заходів Програми відповідно до норм чинного законодавства України.

Щорічний звіт про виконання відповідного етапу Програми, а також підсумковий звіт головний виконавець подає до Управління економіки відповідно до «Порядку розроблення, фінансування, моніторингу місцевих цільових програм та звітності про їх виконання». У разі потреби може подаватися проміжна звітність про стан виконання заходів Програми.

Моніторинг виконання Програми здійснюється головним виконавцем та відповідальними виконавцями шляхом системного відстеження реалізації заходів і досягнення визначених показників результативності.

Звіт про виконання Програми після її завершення розглядається на засіданні постійної комісії з питань соціального захисту, охорони здоров'я та екології.

Контроль за виконанням Програми здійснюється виконавчими органами Коростенської міської ради в межах їх повноважень.

Секретар міської ради

Олександр ОЛЕКСІЙЧУК